

Ujarzmić naturę

Cuda techniki

Człowiek jest częścią przyrody. Czasami jednak, aby mógł swobodnie korzystać z jej dobrodziejstw, musi nieco ją uporządkować i ujarzmić. Dlatego od wieków wznosi mosty, stawia akwedukty, buduje drogi. Niektóre z nich do dziś wprawiają nas w zdumienie i budzą zachwyt. Również w Polsce wzniesiono wiele pomysłowych konstrukcji. Warto je zobaczyć!

Solne królestwo

Widziałeś kiedyś **rzeźby z soli**? Takie cuda znajdziesz w **Wieliczce** – najstarszej, nadal czynnej kopalni soli na świecie. Sól wydobywano tutaj prawie przez 1000 lat! Dziś w kopalni pozostało **300 km korytarzy**, którymi każdego roku wędrują setki tysięcy turystów. W kopalni zwiedzisz liczne komory pozostałe po wydobyciu, a w nich niezwykle solne rzeźby. Poza tym znajduje się tu unikatowy rezerwat przyrody **Groty Kryształowe**. Dziś kopalnia funkcjonuje też jako centrum kulturalne, w którym odbywa się mnóstwo imprez.

Słone dobrodziejstwa

Jak myślisz, czy spacer wzdłuż wysokich drewnianych ścian może mieć lecznicze działanie? Tak, jeśli te drewniane konstrukcje wypełnione są cieniutkimi **gałązkami**

tarniny, po których spływa wpompowana na górę słona woda. Pod wpływem słońca i wiatru woda paruje, nasycając powietrze dobroczynnymi dla organizmu pierwiastkami. Takie konstrukcje nazywa się **teżniami**, a największe w Europie znajdują się w **Ciechocinku**. Już od XIX wieku przybywają tu kuracjusze, aby korzystać z leczniczych inhalacji.

Kopalnia soli w Wieliczce

Teżnia w Ciechocinku

Most obrotowy w Rybinie

Obrotowy tor

Podróżując **Pomorskim Szlakiem Żeglarskim**, będziesz miał okazję zobaczyć niezwykły **most obrotowy w Rybinie**. Jego środkowe przęsło obraca się na filarze, otwierając drogę wodną dla statków. Kiedy jednak nadjeżdża kolejka wąskotorowa, most jest zamykany: przęsło wraca na swoje miejsce, umożliwiając przejazd

Most w Kłodzku nad Młynówką

pociągowi. Warto sprawdzić godziny otwierania mostu i zobaczyć, jak wygląda z krańcami torów zawieszonymi w powietrzu.

Wiszący zabytek

Zwiedzając **województwo opolskie**, warto przyjechać do Ozimka, aby przespacerować się **mostem zawieszonym nad rzeką Mała Panew**. Cóż niezwykłego kryje się w tej budowlu? Otóż jest to najstarszy żeliwny most w Europie i **najstarszy most żeliwny wiszący na łańcuchach na całym świecie**! Wybudowano go w 1827 roku i w niemal niezmienionej formie przetrwał do dziś.

Most na jajach

Dlaczego **most w Kłodzku nad Młynówką** nazywany jest mostem na jajach? Otóż przy jego budowie wykorzystywano zaprawę z wapna, piasku i... białka kurzych jaj. Jednak most wart jest obejrzenia nie tylko z tego powodu. Ta urokliwa budowla łącząca stare miasto z wyspą Piasek jest **najstarszym mostem Polski**. Jego budowę ukończono w 1390 roku. Kilka wieków później ozdobiono go rzeźbami świętych, które ustawiono na kamiennych balustradach. Dziś **most św. Jana** (bo tak naprawdę się nazywa) jest symbolem **Kłodzka**.

Wąskotorowa Żnińska Kolej Powiatowa

Szyny w górę

W **Szczecinie** koniecznie zobacz **most nad Regalicą**. To jedyny w Polsce czynny (podnoszony tylko wyjątkowo) **zwodzony most kolejowy**, czyli taki, który można unieść, aby otworzyć drogę wodną dla statków. Został zbudowany w latach trzydziestych XIX wieku. Most nad Regalicą składa się z pięciu przęseł (części łączących podpory), piąte z nich jest ruchome. Na zwodzonej części mostu nie ma sieci trakcyjnej – pociągi elektryczne pokonują ten kilkunastometrowy odcinek siłą rozpędu.

Minipociąg

Jeśli na wycieczkę do **Biskupina** zdecydujesz się wybrać kolejką wąskotorową **Żnińskiej Kolei Powiatowej**, będziesz mógł poczuć się jak olbrzym! Rozstaw szyn tego pociągu wynosi tylko 60 cm, a lokomotywy i wagoniki naprawdę są niewielkich rozmiarów. Kolejka powstała pod koniec XIX wieku i łączyła wiele miejscowości. Dziś pełni przede wszystkim funkcję turystyczną: można nią dojechać do Wenecji i zwiedzić tam skansen kolejowy albo dalej – do Biskupina, aby przyjrzeć się wykopaliskom archeologicznym.

Statkiem po szynach

Podróż **Kanałem Elbląskim** łączącym Elbląg i Ostródę dostarczy ci niezapomnianych wrażeń nie tylko ze względu na piękne widoki. Podczas budowy kanału w XIX wieku zastosowano wiele ciekawych rozwiązań. Otóż teren okazał się bardzo nierówny i należało wybudować specjalne **śluzy** pozwalające na swobodny przepływ między odcinkami o innych poziomach wody. Najbardziej zadziwiające są jednak **suche pochylnie**, na których statki poruszają się bez wody – pną się po szynach na specjalnych platformach. W ten sposób pokonują odcinek między jeziorami Druzno i Pniewskim o różnicy poziomów wynoszącej 99 m.

Kanał Elbląski

Most Rędziński

Most rekordów

W mieście zwanym Wenecją Północy nie mogło zabraknąć **największego mostu w Polsce**. Most Rędziński na Autostradowej Obwodnicy Wrocławia dojrzyś z daleka – wtedy też najlepiej ocenisz jego ogromne rozmiary. **Pylon**, czyli konstrukcja, na której wiszą liny utrzymujące jezdnię, ma aż **122 m wysokości**. Most ma długość 1,7 km i jest to **najdłuższy most podwieszany na jednym pylonie w Polsce**. Równocześnie jest to najdłuższy podwieszany most w naszym kraju wykonany z betonu.

Podziemne miasto

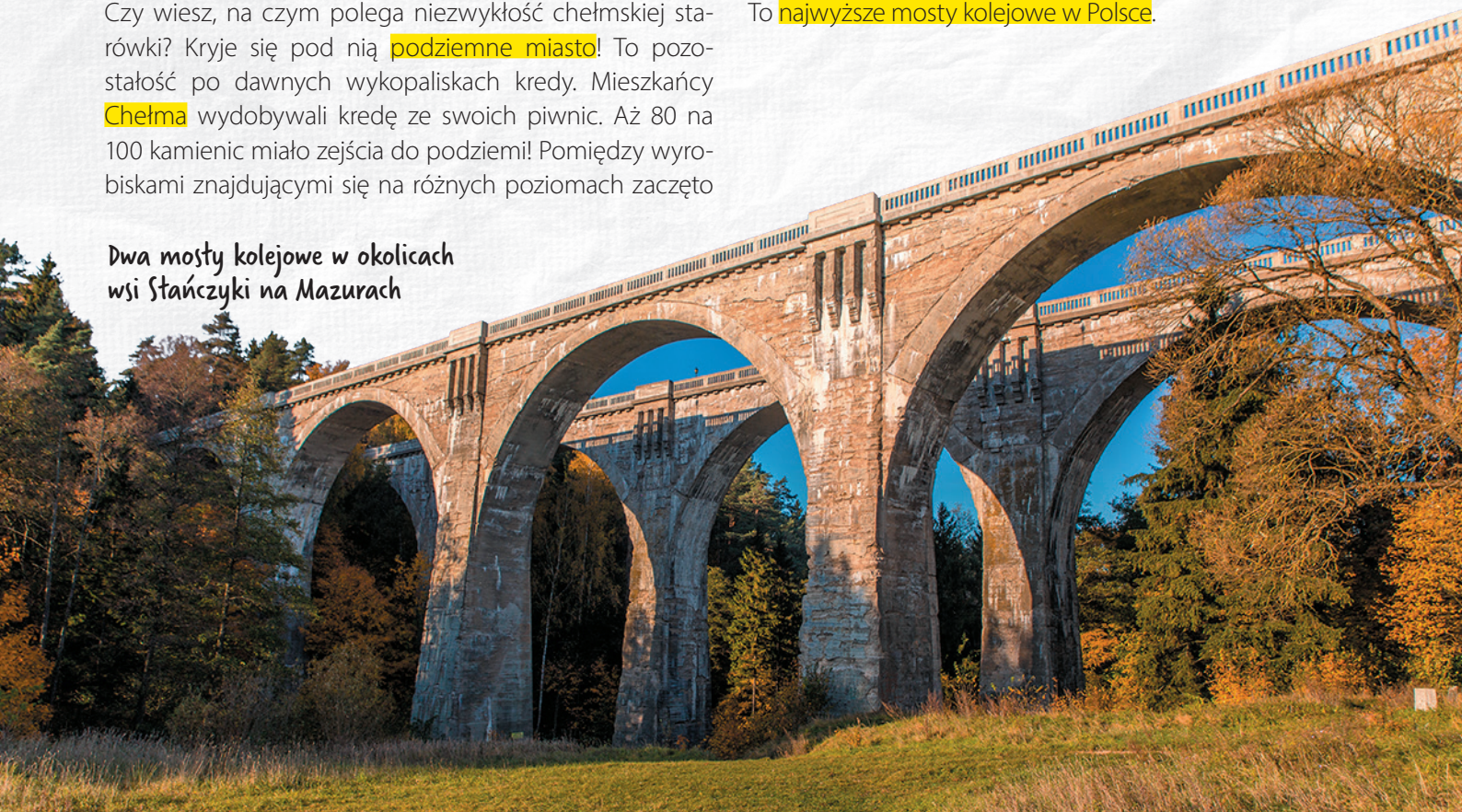
Czy wiesz, na czym polega niezwykłość chełmskiej starówki? Kryje się pod nią **podziemne miasto**! To pozostałość po dawnych wykopaliskach kredy. Mieszkańcy **Chełma** wydobywali kredę ze swoich piwnic. Aż 80 na 100 kamienic miało zejścia do podziemi! Pomiędzy wyrobiskami znajdującymi się na różnych poziomach zaczęto

później tworzyć łączące je korytarze, aż powstała skomplikowana podziemna sieć przejść przypominająca **labirynt** o łącznej długości 40 km. Dziś dwukilometrowy odcinek korytarzy udostępniony jest dla turystów, którym według legendy drogę wskazuje dobry **duch Bieluch**.

Mazurskie akwedukty

Gdyby do dziś istniała linia kolejowa Botkuny–Żytkiejmy, miałbyś możliwość przejechania nad doliną rzeki Błędzianki na wysokości ponad 30 m. Tyle mają dwa ogromne **mosty kolejowe** zbudowane na Mazurach w pobliżu wsi **Stańczyki**. Swoim wyglądem przypominają **rzymskie akwedukty** i dlatego nazywa się je również Akweduktami Puszczy Rominckiej. To **najwyższe mosty kolejowe w Polsce**.

Dwa mosty kolejowe w okolicach wsi Stańczyki na Mazurach

Wejście do Sztolni Czarnego Pstrąga – Tarnowskie Góry

Korytarze Sztolni Czarnego Pstrąga

Łódka przez podziemia

Jeśli marzysz o tajemniczej przeprawie podziemnymi wodnymi korytarzami, koniecznie odwiedź **Sztolnię Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach**. To fragment sztolni odwadniającej, czyli korytarza w kopalni odprowadzającego wody głębinowe, który pozostał po dawnej **kopalni srebra i ołowiu**. Kilkadziesiąt metrów pod ziemią znajduje się **przystań**, z której wypłyniesz łodzią na niesamowitą wyprawę korytarzem kopalni. Być może przy świetle lamp dojrzysz pływające w wodzie pstrągi lub śpiące pod sklepieniem nietoperze.

Początki górnictwa

W **Krzemionkach Opatowskich** niedaleko Ostrowca Świętokrzyskiego będziesz miał niepowtarzalną okazję przekonać się na własne oczy, jak wyglądało miejsce pracy ludzi jeszcze przed nastaniem naszej ery! Tu bowiem znajduje się unikatowy w skali światowej zabytek – **kopalnia**, w której zaczęto wydobywać **krzemień** już 6 tysięcy lat temu. Ówczesnym ludziom służył on m.in. do wykonywania siekier. Dziś podziemia kopalni udostępnione są dla turystów. Spacerując podziemną turystyczną trasą, zobaczysz **oryginalne wyrobiska** sprzed lat, a odwiedzając rekonstrukcję prastarej osady, dowiesz się, jak żyli ludzie przed wiekami.

Krzemionki opatowskie

